

UiO : Det utdanningsvitenskapelige fakultet

HVORDAN KAN VEILEDERS TAUSE KUNNSKAP BLI EN STØRRE RESSURS FOR NYUTDANNEDE LÆRERE?

En studie om oppfølging av nyutdannede lærere

Anne Kristin Dahl og Janne Thoralvsdatter Scheie
Institutt for lærerutdanning og skoleforskning, Universitetet i Oslo
annekda@ils.uio.no j.t.scheie@ils.uio.no

Innhold

- Hvorfor denne studien?
- Om mestring og læring i lærerutdanning og som ny i læreryrket
- Taus kunnskap og kunnskapsoverføring
- Metode
- Forskningsspørsmål og hypotese
- Innspill fra dere

Hvorfor denne studien?

- Lærerstudenter og nyutdannede lærere møter en kompleks, sammensatt og uforutsigbar skolehverdag
- Erfarne lærere har mye profesjonskunnskap fra ulike sider i yrket
- Vår nysgjerrighet: muligheter for kunnskapsoverføring fra veileder til nyutdannet som kan bidra til større mestringsopplevelse og slik kunne hindre at de forlater yrket.

Praksissjokk

- Praksissjokk fortsatt et aktuelt begrep

(Rambøll, 2016)

- Nyutdannede møter kompleksiteten og uforutsigbarheten alene

- Nyutdannede opplever mangel på mestring

(Emstad, A.B., 2016)

Mestring

- Emosjonenes betydning for mestring

(Jakhelln, R., 2011)

- Betydning av mestringsopplevelser

(Emstad, A.B., 2016)

- Å utvikle hensiktsmessige handlingsmønstre

(Leinhardt, G & Greeno, J., 1986)

Læring på arbeidsplassen

- **Læring som tilegning** (aquisition) og
Læring som deltakelse (participation) (Sfard, A., 1998)
- **Læring gjennom å skape kunnskap og praksiser**
(knowledge creation) (Paavola & Hakkarainen, 2005)
- **Klar veiledning** (Lejonberg, E., 2016)

Taus kunnskap

- Taus kunnskap (tacit knowledge)

(Polanyi, M., 1958; 1983)

- Handling er en måte å artikulere kunnskap på

(Grimen, H., 2008)

- Uformell læring på arbeidsplassen

(Eraut, M., 2000; 2004)

Situasjoner som kan fasilitere samtale om taus profesjonskunnskap

- Et medierende objekt (bilde eller tegning)
- Et etablert samtalemønster av gjensidig erfaringsutveksling
- En krise eller radikal endring av praksis
- Et opplærings-/veilederforhold

(Eraut, M. 2000)

Metode

- Kvalitativ metode
- Intervju
 - PPU-studenter helt på slutten av studiet, før sensur
 - De samme personene etter ca. 3 mnd. i yrket
 - De samme etter fullført første år som lærere
- Enkel logg mellom intervjuene

Forskningsspørsmål

- Hvilke situasjoner opplever nye lærere som særlig utfordrende i klasserommet?
- Hvordan kan vi forberede lærerstudenter og nyutdannede på uforutsette stressituasjoner i klasserommet?

Hypotese

Vi tror det er mulig for erfarne lærere å løfte fram og sette ord på sin tause profesjonskunnskap slik at nye lærere kan få utbytte av denne kunnskapen og dermed stå bedre rustet til å takle uforutsette utfordringer i klasserommet.

Har dere innspill til:

- Metode?
- Litteratur?

Referanser

- **Bjerkholt, E.** (2013) Åpning av lukkede rom. Avhandling PhD Det utdanningsvitenskapelige fakultet, Universitetet i Oslo
- **Engvik, G.** (2014a) The importance of Networks for Newly Qualified Teachers in Upper Sec. Education. *Educational Research* 56(4)
- **Emstad, A.B.** (2016). Nyutdannede læreres opplevelse av utfordrende situasjoner i skolen. i Østern, A.L. & Engvik, G. (red.) *Veiledningspraksiser i bevegelse*. Fagbokforlaget, Bergen
- **Eraut, M.**(2000). Non-formal learning and tacit knowledge in professional work. *British Journal of Educational Psychology* 70, 113-136
- **Eraut, M.**(2004). Informal learning in the workplace. *Studies in Continuing Education*, 26:2, 247-273
- **Grimen, H.** (2008). Profesjon og kunnskap. I Molander, A. & Terum, L.I. (red.). *Profesjonsstudier*. Universitetsforlaget, Oslo
- **Jakhelln, R.** (2011) Alene – sammen. Nyutdannede læreres veiledning og kollegial samhandling. Avhandling PhD. Universitetet i Tromsø
- **Leinhardt, G. & Greno, J.** (1986) The Cognitive Skill of Teaching. *Journal of Educational Psychology*, Vol. 78. No. 2 (75-95)
- **Lejonberg, E.** (2016). Hva kan bidra til god veiledning? Avhandling PhD, Det utdanningsvitenskapelige fakultet, Universitetet i Oslo
- **Paavola, S. og Hakkarainen, K.** (2005) The Knowledge Creation Metaphor – An Emergent Epistemological Approach to Learning. *Science and Education* (2005 14: 535-557)
- **Polanyi, M.** (1958, 1983, 1991) The Tacit Dimension. *Doubleday & Company, Inc.* Garden City, New York
- **Sfard, A.** (1998) On Two Metaphors for Learning and the Danger of Choosing Just One. *Educational Researcher*, Vol. 27, No. 2. s. 4-13
- **Smith, K.** (2016) (red.) Mentoror – skolebaserte lærerutdannere: ansvar og krav. I Østern og Engvik *Veiledningspraksiser i bevegelse*, Fagbokforlaget, (s 200-202)
- **Østrem, S.** (2016). Tematikken i veiledningssamtaler. *Acta Didactica Norge* Vol.10,Nr.3,Art.1